

Під патронатом Президента України

XVI МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ФОРУМ

3-4 листопада 2016р.

“ЛЬВІВЩИНА - ФАБРИКА
ЄВРОПИ”

Панель: «Правове регулювання
транскордонного співробітництва»

Нормативно-правове забезпечення транскордонного
співробітництва в Україні

Крат Микола, Софій Олександр

ВСТУП

Питання транскордонного співробітництва є надзвичайно важливим та актуальним для України, зокрема в контексті євроінтеграційних прагнень України та нової політики регіонального розвитку

При цьому нормативно-правове забезпечення ТКС в Україні:

- має бути адаптоване до європейського та
- забезпечувати узгодження загальноєвропейських, національних та регіональних інтересів

Предмет аналізу

В якій мірі нормативно-правове забезпечення ТКС в Україні узгоджується із європейською політикою транскордонного співробітництва та розвитку територій

Для відповіді на це пропонується дослідити наступні питання:

- 1. Нормативно-правове забезпечення ТКС**
- 2. Статус ТКС в політиці розвитку Європейського Союзу та окремо взятої держави-члена ЄС (Польщі)**
- 3. Статус ТКС в політиці розвитку України**
- 4. Процес реформ в Україні та ТКС**

Нормативно-правове забезпечення ТКС

1. Законодавче поле щодо ТКС в ЄС:

- Європейська рамкова конвенція (1980)
- три додаткові Протоколи до Конвенції (1995, 1998, 2009)

А також - Регламенти операційних програм ЄС

2. Законодавче поле ТКС Республіки Польща – як держави-члена ЄС. Керується Рамковою конвенцією. Спеціального закону щодо ТКС не має. Наявний закон „Про засади реалізації програм у сфері політики згуртованості” регулює функціонування операційних програм Стратегії «ЄВРОПА 2020» на території Польщі

3. Законодавче поле ТКС в Україні. Україна приєдналась до Рамкової конвенції (1993). Паралельно діє закон «Про ТКС» від 2004 року (із змінами 2010). Закон регулює правові, організаційні та економічні питання розвитку ТКС і його **державної фінансової підтримки**

Статус ТКС в політиці розвитку ЄС

Основою для розвитку держав-членів ЄС та їх регіонів служить Стратегія «ЄВРОПА 2020», яка базується на трьох цілях:

1. розумне зростання - знання та інновації
2. стале зростання - ефективне використання ресурсів
3. всеохоплююче зростання – соціальна та територіальна згуртованість

«Політика згуртованості» є ключовим механізмом реалізації пріоритетів Стратегії «Європа 2020» і реалізується через:

1. Національні та регіональні операційні програми ЄС
2. Європейські операційні програми територіальної співпраці
3. Європейський інструмент сусідства

Нормативні документи, які регулюють операційні програми є Регламенти

В перспективі до 2020 року ЄС планує бюджет цих програм в обсязі 960 млрд.євро

Політика згуртованості ЄС в Польщі

1. На сьогодні в Польщі діють:

- довгострокова стратегія – Польща 2030
- середньострокова Стратегія розвитку Польщі до 2020 року

Ці Стратегії включають 9 інтегрованих стратегій:

- Інновації та ефективна економічна стратегія
- Розвиток людського капіталу
- Стратегія розвитку транспорту
- Енергетична безпека та довкілля
- Ефективна держава
- Стратегія розвитку соціального капіталу
- **Стратегія країни щодо регіонального розвитку**
- Національна стратегія безпеки
- Стратегія стійкого розвитку сільських територій та сільського господарства

Стратегія регіонального розвитку

Стратегічна ціль: 2. Побудова територіальної згуртованості і запобігання маргіналізації проблемних зон

Операційна ціль: 2.4. Подолання недоліків, пов'язаних з розташуванням територій в прикордонних районах, особливо уздовж зовнішніх кордонів ЄС

Завдання: 2.4.2. Розвиток локальних ініціатив, в тому числі транскордонних, які сприяють соціальній та економічній активізації

З іншого боку, Польща – як і будь-яка інша держава-член ЄС на виконання Стратегії Європа 2020 реалізує:

- національні та регіональні операційні програми ЄС (21 програма з бюджетом **76,7 млрд. євро**)
- Європейські операційні програми територіальної співпраці (13 програм з бюджетом **1,8 млрд. євро**)
- Європейський інструмент сусідства (**Польща-Білорусь-Україна: 0,18 млрд. євро** та Польща – Росія: 0,06 млрд. євро)

Статус ТКС в політиці розвитку України

Стратегія сталого розвитку “Україна 2020” - визначає мету, вектори руху, дорожню карту, першочергові пріоритети та індикатори умов становлення та розвитку України У «власному праві» (на рівні стратегічних чи операційних цілей) ТКС відсутня

Державна стратегія регіонального розвитку до 2020 року

Стратегічний напрямок “Розвиток транскордонного співробітництва”:

- поглиблення відносин між територіальними громадами, в т.ч. - інших держав
- створення умов реалізації проектів (програм) ТКС
- об'єднання зусиль щодо: поглиблення співпраці в рамках єврорегіонів, сприяння провадженню спільної підприємницької діяльності прикордонних регіонів у сфері малого і середнього бізнесу
- підвищення ефективності використання в рамках Європейського інструменту сусідства та інших доступних Україні програм

Статус ТКС в політиці розвитку України

Державна стратегія регіонального розвитку до 2020 року

Відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку створюються державні програми – як інструменти впровадження стратегії.

В частині ТКС в Україні діє державна «Програма розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки»

Як і її попередниці - державні програми ТКС на (2007-2010 та 2011-2015) роки ця програма декларує державну фінансову підтримку «проектам по списку» - **25 проектів на суму 1,35 млрд.грн.**

Статус ТКС в політиці розвитку України

Регіональні Стратегії розвитку та програми

Стратегія Волинської області не включає ТКС до стратегічних цілей Закарпатська область у своїй Стратегії в рамках стратегічної цілі «Формування конкурентоспроможної та інноваційної економіки» визначає завдання «Сприяння організаційно-інституційній активізації ділової транскордонної співпраці»

Стратегія Львівської області до 2020 року виділяє ТКС в статус стратегічної цілі:

Стратегічна ціль 3. Відкриті кордони

Операційна ціль: 3.2. Транскордонна співпраця. Завдання:

- Сприяння залученню підприємств, організацій та установ до програм ТКС в рамках операційних програм Європейського інструменту сусідства на 2014-2020 роки
- Розвиток мережі прикордонних логістичних та торговельних центрів
- Підтримка інституційної мережі в сфері транскордонного співробітництва

Статус ТКС в політиці розвитку України

Регіональні Стратегії розвитку та програми

У Волинській області до 2015 року діяла Регіональна програма розвитку ТКС. Надалі така програма не була продовжена

У Закарпатській області існує обласна програма розвитку ТКС – «Програма розвитку транскордонного співробітництва Закарпатської області на 2016-2020 роки», так і окремі районні програми

У Львівській області наявна «Регіональна програма з міжнародного і транскордонного співробітництва, європейської інтеграції на 2015-2018 роки», важливою складовою якої є співфінансування проектів міжнародної технічної допомоги на території Львівської області з обласного бюджету на конкурсних засадах.

Процес реформ в Україні та ТКС

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом

Ст. 447 «Сторони підтримують та посилюють залучення місцевих та регіональних органів влади до транскордонного та регіонального співробітництва шляхом створення сприятливої законодавчої бази». Аналіз Звітів про виконання Порядку денного Угоди про асоціацію, що жодного пункту в питаннях законодавчого забезпечення ТКС **не виконано**

Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань – ТКС як чинник євроінтеграційних процесів України» від 21 вересня 2016 року легалізувала низку рекомендацій, зокрема:

- якісно покращити законодавче забезпечення розвитку ТКС
- внести зміни до законодавства з метою забезпечення належної координації та створення механізму надання державної підтримки проектам ТКС і МТД
- законодавчо визначити поняття «прикордонна торгівля».....

Висновки

1. На відміну від ЄС, де ТКС є елементом операційних програм ЄС і регулюється відповідними Регламентами, в Україні ТКС виведене «в окреме право» і регулюється законом «Про ТКС»
2. Стратегії розвитку держав-членів ЄС, зокрема Польщі включають інтегровані стратегії, які реалізуються через операційні програми ЄС, в яких ТКС являється важливою складовою, однак не виводиться в «окреме право»
3. В Україні державна «Стратегія регіонального розвитку до 2020 року» акцентує роль ТКС. На виконання цієї стратегії діє державна «Програма розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки», яка і надалі зберігає традицію державного фінансування проектів «за списком»

Висновки

На регіональному рівні, зокрема у Львівській області відповідно до пріоритету ТКС в регіональній Стратегіях розвитку діє Програма розвитку МТД/ТКС. При цьому, на відміну від державної програми розвитку ТКС підтримка проектів здійснюється на конкурсних засадах. На державному рівні можна вважати успіхом прийняття Постанови Верховної Ради України щодо виконання Рекомендацій в сфері ТКС. Однак ці рекомендації в частині нормативно-правового забезпечення **не відображають суті європейського підходу до регламентування ТКС як складової політики регіональної розвитку**

Замість РЕКОМЕНДАЦІЙ

На етапі старту реформ в Україні і, зокрема в питаннях нормативно-правового забезпечення ТКС можливо передчасно рекомендувати вносити зміни на зміни, які задекларовані в ряді важливих документів

Важливо виконати ці зміни, конкретизуючи положення проектів законів та підзаконних актів в частині їх прив'язки до реалізації державної Стратегії Україна 2020 через

операційні програми, які інтегрують галузеві стратегії, державну та регіональні стратегії регіонального розвитку